

COMITETUL DE MONITORIZARE A PROGRAMULUI REGIONAL SUD-EST

DECIZIA
nr. 5 din 20.06.2023

privind aprobarea Criteriilor de eligibilitate si selectie aplicabile Prioritatii 2 - O regiune cu localitati prietenoase cu mediul, Obiectivul Specific 2.1 - Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, Actiunea 2.1 Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice (inclusiv a celor cu statut de monument istoric) și a cladirilor rezidențiale în funcție de potențialul de reducere a consumului, respectiv reducerea emisiilor de carbon, inclusiv consolidarea acestora în funcție de riscurile identificate (inclusiv seismice) Operațiunea B Sprijinirea eficienței energetice în clădiri publice, inclusiv a celor cu statut de monument istoric

În temeiul prevederilor art 38-40 din Regulamentul (UE) 2021/1060 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European Plus, Fondul de Coeziune, Fondul pentru o Tranziție Justă și Fondul European pentru Afaceri Maritime, Pescuit și Acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru Azil, Migrație și Integrare, Fondului pentru Securitate Internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru Managementul Frontierelor și Politica de Vize

Comitetul de monitorizare a Programului Regional Sud-Est adoptă prezenta decizie:

Art. 1. Se aprobă Criteriile de eligibilitate si selectie aplicabile Priorității 2 - O regiune cu localitati prietenoase cu mediul, Obiectivul Specific 2.1 - Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, Actiunea 2.1 Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice (inclusiv a celor cu de monument istoric) și a cladirilor rezidențiale în funcție de potențialul de reducere a consumului, respectiv reducerea emisiilor de carbon, inclusiv consolidarea acestora în funcție de riscurile identificate (inclusiv seismice), Operațiunea B Sprijinirea eficienței energetice în clădiri publice, inclusiv a celor cu statut de monument istoric.

Art. 2. Detalierea criteriilor de eligibilitate si selectie este cuprinsă în Anexa care face parte integrantă din prezenta decizie.

Luminita MIHAILOV
Director general ADR SE

PRESEDINTE CM PR SE

PROGRAMUL REGIONAL SUD-EST 2021-2027

Obiectiv de politică 2 - O Europă mai verde, rezilientă cu emisii reduse de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor precum și a unei mobilități urbane durabile

Prioritatea 2 - O regiune cu localitati prietenoase cu mediul

Obiectiv Specific 2.1 - Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

Actiunea 2.1 Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice (inclusiv a celor cu statut de monument istoric) și a cladirilor rezidențiale în funcție de potențialul de reducere a consumului, respectiv reducerea emisiilor de carbon, inclusiv consolidarea acestora în funcție de riscurile identificate (inclusiv seismice)

Operațiunea B Sprijinirea eficienței energetice în clădiri publice, inclusiv a celor cu statut de monument istoric

Sprijinirea eficienței energetice în clădiri publice, inclusiv a celor cu statut de monment istoric

Apel PRSE/2.1/B/1/2023

Eligibilitatea solicitanților și a partenerilor

- **Forma de constituire a solicitantului** – Beneficiarii proiectelor depuse în cadrul apelului de proiecte PRSE/2.1/B/1/2023 pot fi:
 - a. Autoritățile publice centrale: ministerele, alte organe de specialitate care se organizează în subordinea sau în coordonarea Guvernului ori a ministerelor, instituțiile publice din subordinea sau coordonarea Guvernului ori a ministerelor, autoritățile administrative autonome; instituția prefectului (OUG nr. 57/2019 privind Codul Administrativ, cu modificările și completările ulterioare);
 - b. Autoritățile și instituțiile publice locale:
 - Unitățile Administrativ Teritoriale (UAT comună, oraș, municipiu, județ), definite conform OUG nr. 57/2019 privind Codul administrativ¹, cu modificările și completările ulterioare;
 - Instituțiile publice și serviciile publice organizate ca instituții publice de interes local sau județean (finanțate din bugetul local);
 - c. Instituții de învățământ de stat (învățământul preșcolar, primar și secundar, profesional și tehnic și universitar);
 - d. Consorțiile administrative înființate conform Legii 375/2022 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ;
 - e. Asociațiile de Dezvoltare intercomunitară înființate conform prevederilor legale;
 - f. Parteneriatele între entitățile de mai sus.

Criteriile de eligibilitate ale solicitantului se aplică și partenerului. Nu există restricții cu privire la numărul partenerilor. Liderul parteneriatului se va indica clar în toate documentele aferente proiectului. Rolurile și responsabilitățile în implementarea proiectului să fie incluse în Acordul de Parteneriat, iar activitățile alocate liderului să justifice calitatea acestuia în cadrul parteneriatului, în corelare cu drepturile și obligațiile liderului de parteneriat din Acordul de Parteneriat recomandat.

Solicitanții eligibili se încadrează într-una din următoarele situații:

1. dețin (în baza unui drept prevăzut de ghid) și ocupă/vor ocupa (își desfășoară/își vor desfășura activitatea) o clădire (inclusiv în cadrul parteneriatelor)

sau

2. dețin (în baza unui drept prevăzut de ghid) o clădire care este/va fi ocupată (în care își desfășoară/își vor desfășura activitatea) de aceștia și/sau de alte entități din categoria solicitanților eligibili.

În cazul parteneriatelor, cel puțin unul dintre parteneri deține (în baza unui drept prevăzut de ghid) o clădire care este ocupată/va fi ocupată (în care își desfășoară activitatea/își va desfășura

¹ Codul se completează cu Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare, precum și cu alte reglementări de drept comun aplicabile în materie.

activitatea) de cel puțin unul dintre membrii parteneriatului și/sau de alte entități din categoria solicitanților eligibili.

Investițiile în clădirile publice se vor implementa atât în mediul urban, cât și în mediul rural.

- **Solicitantul/Membrii parteneriatului, precum și reprezentanții legali ai acestora, care își exercită atribuțiile de drept, îndeplinesc, condițiile de eligibilitate, respectiv nu se încadrează în situațiile de excludere (la depunerea cererii de finanțare și în etapa contractuală) prezentate în Declarația unică**
- **Drepturi reale asupra imobilului (clădire și teren), obiect al proiectului, la data depunerii cererii de finanțare, precum și pe o perioadă de minim 5 ani de la data plății finale (așa cum reiese din documentele depuse) – pentru care poate fi acordat dreptul de execuție a lucrărilor de construcții, în conformitate cu legislația în vigoare.**

Solicitantul la finanțare trebuie să demonstreze existența dreptului real invocat asupra imobilului pe care se propune a se realiza investiția în cadrul cererii de finanțare, conform legislației în vigoare². Prin imobil obiect al proiectului se înțelege terenul și clădirea ce fac obiectul proiectului.

Se acceptă înscrierea provizorie în cartea funciară doar a dreptului de proprietate, cu condiția depunerii până la etapa de contractare a unui extras de carte funciară cu înscrierea definitivă a dreptului de proprietate, asupra imobilului. Nu se acceptă înscrierea provizorie a celorlalte drepturi reale.

Pentru toate proiectele de investiții publice, inclusiv pentru cele pentru care nu este necesară obținerea autorizației de construire, solicitantul are obligația, în condițiile și la termenele din Ghidul Solicitantului, în etapa de contractare, respectiv nu mai târziu de semnarea contractului de finanțare/emiterea deciziei de finanțare, de a face dovada unui drept real fără sarcini asupra bunurilor imobile care fac obiectul cererii de finanțare. În situația în care, în etapa de contractare, beneficiarul nu demonstrează că este titularul dreptului real cererea de finanțare poate fi respinsă.

În extrasul de carte funciară trebuie înscris dreptul de administrare încă de la depunerea cererii de finanțare. Este obligatorie menținerea dreptului real asupra imobilului pe perioada de implementare a proiectului, precum și pe toată perioada de durabilitate a investiției, respectiv perioada de menținere obligatorie a investiției după finalizarea implementării proiectului (minim 5 ani de la efectuarea plății finale).

Prin perioada de implementare a proiectului se înțelege perioada în care se finalizează toate activitățile aferente proiectului.

Solicitantul deține dreptul de execuție a lucrărilor de construcții asupra imobilului ce face obiectul proiectului, conform legislației în vigoare.

Nota! Imobilul/imobilele (în conformitate cu prezentul criteriu de eligibilitate) care fac obiectul proiectului, care implică execuția de lucrări de construcții, îndeplinește/ îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

- să fie libere de orice sarcini sau interdicții ce afectează implementarea operațiunii;
- să nu facă obiectul unor litigii având ca obiect dreptul invocat de către solicitant pentru realizarea proiectului, aflate în curs de soluționare la instanțele judecătorești;

² în conformitate cu prevederile Legii nr. 50/1991, privind autorizarea executării lucrărilor de construcții republicată, cu modificările și completările ulterioare

- să nu facă obiectul revendicărilor potrivit unor legi speciale în materie sau dreptului comun.

Pentru elementele de mai sus, nu vor conduce la respingerea cererii de finanțare din procesul de evaluare, selecție și contractare, acele limite ale dreptului de proprietate care nu sunt incompatibile cu realizarea activităților proiectului (de ex. Servituți legale, servitutea de trecere cu piciorul etc).

De asemenea, în cadrul acestui apel de proiecte, nu se consideră sarcină sau interdicție care afectează implementarea proiectului și care să conducă la respingerea cererii de finanțare din procesul de evaluare, selecție și contractare:

- închirierea/darea în folosință gratuită/concesiunea a unor suprafețe din terenul aferent imobilului, cu condiția ca respectivele limite ale dreptului de proprietate să nu fie incompatibile cu realizarea activităților/implementarea proiectului;
- închirierea/darea în folosință gratuită/concesiunea a unor spații din clădirea aferentă imobilului, în condițiile precizate în cadrul cap. 5 Condiții de eligibilitate din prezentul ghid.

Fiecare caz în parte va fi analizat la nivelul AM PR Sud-Est, în cadrul etapei de verificare a conformității administrative și eligibilității. Garanțiile reale asupra imobilelor (ex. Ipoteca etc.) sunt considerate incompatibile cu realizarea proiectelor de investiții în cadrul PR Sud-Est 2021-2027.

În accepțiunea AM nu este considerată sarcină dreptul de administrare înscris în cartea funciară și care nu afectează condițiile de implementare. Proiectul devine neeligibil dacă intervine o hotărâre judecătorească definitivă (privind imobilul) până la finalizarea perioadei de durabilitate.

- **Solicitantul/partenerii dovedește/dovedesc că poate/pot să asigure caracterul durabil al investiției în conformitate cu art. 65 din Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului nr. 1060/20216**

Perioada pentru care este conferit dreptul asupra imobilului obiect al proiectului solicitanților eligibili și/sau partenerilor acestora trebuie să fie acoperitoare pentru durată menționată la articolul 65 din RDC în vederea asigurării caracterului durabil al investiției, asociate o perioadă de 5 ani de la data efectuării plății finale în cadrul contractului de finanțare. Această perioadă se va calcula asociate, luându-se în considerare perioada derulării procesului de evaluare, selecție și contractare, perioada de implementare a proiectului și asociate de efectuare a plății finale, la care se adaugă perioada de 5 ani anterior menționată.

Solicitantul, în cazul în care va primi finanțare din PR Sud-Est 2021-2027, pentru investiții în infrastructură, trebuie ca în perioada de durabilitate:

- să mențină investiția realizată (asigurând mentenanța și serviciile asociate necesare);
- să nu realizeze o modificare asupra calității date de dreptul real deținut asupra infrastructurii, decât în condițiile prevăzute în contractul de finanțare;
- să nu realizeze o modificare substanțială care afectează natura, obiectivele sau condițiile de realizare și care ar determina subminarea obiectivelor inițiale ale investiției. Aceste elemente constituie clauze de reziliere a contractelor de finanțare.

Notă! Din documentele privind dreptul real asupra imobilului trebuie să reiasă faptul că acesta este menținut pe *toată perioada de durabilitate a investiției, în conformitate cu prevederile articolului 65 din Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului nr. 1060/2021*. Prin perioada de durabilitate a proiectului se înțelege perioada de menținere asociată a investiției după finalizarea implementării proiectului (minimum 5 ani de la efectuarea plății finale). Prin perioada de implementare a proiectului se înțelege perioada în care se finalizează toate activitățile aferente proiectului. Drepturile anterior menționate sunt acoperitoare pentru investiția propusă a fi realizată în conformitate cu datele din cadrul cererii de finanțare.

- **Solicitantul are capacitatea financiară de a asigura:**
 - contribuția proprie la valoarea eligibilă a proiectului (minim 2% în cazul unităților asociative teritoriale locale și instituțiilor publice locale și minim 15% în cazul autorităților publice centrale din valoarea cheltuielilor eligibile);
 - finanțarea cheltuielilor neeligibile ale proiectului, unde este cazul;
 - resursele financiare necesare implementării optime a proiectului în condițiile rambursării ulterioare a cheltuielilor eligibile;
resursele financiare necesare asigurării costurilor de funcționare și întreținere a investiției și serviciile asociate necesare, în vederea asigurării sustenabilității financiare a acesteia, pe perioada de durabilitate a contractului de finanțare.

Eligibilitatea proiectului/activitatilor

Specificul proiectelor

Prin prezentul apel de proiecte este sprijinită realizarea de investiții pentru creșterea eficienței energetice a clădirilor publice **din mediul urban și rural**, deținute (aflate în proprietate publică/privată sau în administrare) de entitățile eligibile menționate la secțiunea 5.1. și ocupate/care vor fi ocupate (în care își desfășoară/își vor desfășura activitatea) de aceleași entități eligibile care le dețin și/sau de alte entități publice decât cele care le dețin, dar care se încadrează în categoria autorităților publice centrale, autorităților și instituțiilor publice locale (descrise la secțiunea 5.1.) și care sunt clădiri de uz ori de interes și utilitate publică, civile (cu excepția celor industriale). O cerere de finanțare va include o singură clădire publică existentă în cadrul căreia solicitantul/ții și/sau ocupantul/ții, după caz, își desfășoară activitatea.

În cazul în care există clădiri tip corpuri/secții/pavilioane etc., construcții individuale, amplasate în aceeași localitate și în același perimetru/parcelă/adresă (care au număr cadastral comun sau numere cadastrale alăturate), în cadrul cărora solicitantul/ții și/sau ocupantul/ții, după caz, își desfășoară activitatea, o cerere de finanțare poate cuprinde una, mai multe sau toate aceste clădiri (care vor reprezenta componente ale proiectului).

- **Componenta (clădirea) și activitățile sale se încadrează în obiectivele Priorității 2, O regiune cu localități prietenoase cu mediul și mai rezilientă la riscuri, Obiectivul Specific 2.1. Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (FEDR, Acțiunea 2.1 „Sprijinirea eficienței energetice în clădirile publice, inclusiv clădiri de patrimoniu” și în cadrul acțiunilor specifice sprijinite**

Pentru a fi eligibil proiectul trebuie să se încadreze în obiectivele priorităților finanțate prin PR Sud-Est 2021-2027, Obiectivul Specific 2.1. Promovarea eficienței energetice și reducerea

emisiilor de gaze cu efect de seră (FEDR, Acțiunea 2.1 „Sprijinirea eficienței energetice în clădirile publice, inclusiv clădiri de patrimoniu”, și în cadrul acțiunilor specifice sprijinite.

Activități eligibile

Acțiunile sprijinite în cadrul acestei operațiuni vizează:

- I. Acțiuni de creștere a eficienței energetice în clădirile publice, inclusiv clădiri cu valoare de patrimoniu;
- II. Acțiuni auxiliare care contribuie la implementarea proiectului pentru care se solicită finanțare.

I. Acțiuni de creștere a eficienței energetice în clădirile publice, includ:

- A. Lucrări de reabilitare termică a elementelor de anvelopă a clădirii;
- B. Lucrări de reabilitare termică a sistemului de încălzire/ a sistemului de furnizare a apei calde de consum;
- C. Lucrări ce vizează instalarea unor sisteme alternative de producere a energiei electrice și/sau termice pentru consum propriu;
- D. Lucrări de instalare/reabilitare/ modernizare sistemelor de climatizare, ventilare naturală și ventilare mecanică pentru asigurarea calității aerului interior;
- E. Lucrări de reabilitare/ modernizare a instalației de iluminat aferente clădirii;
- F. Sisteme de management energetic integrat pentru clădiri și alte activități care conduc la realizarea obiectivelor proiectului, inclusiv activități necesare pregătirii clădirilor pentru soluții inteligente.

A. Lucrările de reabilitare termică a elementelor de anvelopă a clădirii, includ:

- izolarea termică a fațadei – parte vitrată, prin înlocuirea tâmplăriei exterioare existente, inclusiv a celei aferente accesului în clădirea publică, cu tâmplărie termoizolantă dotată, după caz, cu dispozitive/fante/grile pentru ventilarea spațiilor ocupate și evitarea apariției condensului pe elementele interioare de anvelopă;
- izolarea termică a fațadei – parte opacă, în care se pot cuprinde termo-hidroizolarea terasei (hidroizolarea terasei nu este eligibilă fără realizarea termoizolării suplimentare a acesteia), respectiv termoizolarea planșeului peste ultimul nivel în cazul existenței șarpantei, cu sisteme termoizolante, după caz; înlocuirea învelitorii cu o soluție alternativă, în măsura în care este justificată printr-o performanță termică superioară, care ar contribui la creșterea performanței energetice a clădirii (îmbunătățirea izolării și inerției termice);
- izolarea termică a planșeului peste sol/subsol neîncălzit, a pereților subsolului (când acesta este utilizat/încălzit pentru desfășurarea activității /urmează a fi utilizat/încălzit pentru desfășurarea activității) sau a podului existent al clădirii (când acesta este utilizat/ încălzit pentru desfășurarea activității sau urmează a fi ulilizat/încălzit pentru desfășurarea activității), izolarea termică a pereților interiori, conform soluției tehnice, în cazuri argumentate tehnic și arhitectural;
- înlocuirea sistemului de învelitoare cu o soluție alternativă (la izolarea termica a fațadei - parte opacă) și alte lucrări de protejare a termoizolației sau lucrări care crează suport pentru termoizolație;
- aplicarea de tehnologii adecvate de reducere a permeabilității la aer și apă a elementelor de anvelopă opace;

- asigurarea unui nivel ridicat de etanșeitate la aer a clădirii, atât prin montarea adecvată tâmplăriei termoizolante în anvelopa clădirii, cât și prin aplicarea de tehnologii adecvate de reducere a permeabilității la aer a elementelor de anvelopă opace și asigurarea continuității stratului etanș la nivelul anvelopei clădirii;
- lucrările de înlocuire a tâmplăriei interioare sunt eligibile ca și acțiuni de tip I doar în cazul în care aceasta desparte spații încălzite de spații neîncălzite. În caz contrar vor fi considerate lucrări de tip II (acțiuni auxiliare).

B. Lucrările de reabilitare termică a sistemului de încălzire/ a sistemului de furnizare a apei calde de consum, includ:

- repararea/înlocuirea instalației de distribuție între punctul de racord și planșeul peste subsol/canal termic, inclusiv izolarea termică a acesteia, în scopul reducerii pierderilor termice și de agent termic/apă caldă de consum, precum și montarea robinetelor de presiune diferențială la baza coloanelor de încălzire în scopul creșterii eficienței sistemului de încălzire prin autoreglarea termohidraulică a rețelei.
- înlocuirea/dotarea cu corpuri de încălzire cu radiatoare/ventiloconvectoare;
- montarea debitmetrelor pe racordurile de apă caldă și apă rece și a contoarelor de energie termică, inclusiv cele dotate cu dispozitive de înregistrare și transmitere la distanță a datelor.

C. Lucrările ce vizează instalarea unor sisteme alternative de producere a energiei electrice și/sau termice pentru consum propriu, cuprind:

- achiziționarea și instalarea, după caz, a unor sisteme alternative de producere a energiei: sisteme descentralizate de alimentare cu energie utilizând surse regenerabile de energie, precum instalații cu captatoare solare termice sau electrice, instalații cu panouri solare fotovoltaice, microcentrale care funcționează în cogenerare de înaltă eficiență și sisteme centralizate de încălzire și/sau de răcire, pompe de caldură și/sau centrale termice sau centrale de cogenerare, schimbătoare de căldura sol-aer, recuperatoare de căldură, în scopul reducerii consumurilor energetice din surse convenționale și a emisiilor de gaze cu efect de seră etc.
- măsuri privind asigurarea stocării energiei pentru utilizarea ulterioară pentru obiectivul de investiție realizat prin proiect.

Notă! Sistemele de producere a energiei utilizând surse regenerabile pot fi montate, conform soluției tehnice, pe clădire sau în apropierea acesteia, cu condiția ca acestea să se afle pe imobilul (teren sau clădire) pentru care solicitantul deține un drept solicitat de ghid.

Notă! În cazul în care, la nivel de proiect, din Raportul de Audit Energetic aferent fiecărei clădiri (componente) rezultă - din condițiile inițiale - un nivel de până la 10% din consumul total de energie primară cumulat la nivelul tuturor clădirilor incluse în proiect realizat din surse regenerabile de energie, se prevăd pentru toate clădirile incluse în proiect sau doar pentru o parte din acestea, după caz, lucrări de intervenții/activități din cadrul măsurilor de tip I, categoria C.

În cazul în care, la nivel de proiect, din Raportul de Audit Energetic aferent fiecărei clădiri (componente) rezultă - din condițiile inițiale - minim 10% din consumul total de energie primară cumulat la nivelul tuturor clădirilor incluse în proiect realizat din surse regenerabile de energie, se pot prevedea (fără a avea caracter obligatoriu) pentru toate clădirile incluse în proiect sau

doar pentru o parte din acestea, după caz, inclusiv lucrări de intervenții/activități din cadrul măsurilor de tip I, categoria C.

Sursa de energie (instalația/capacitatea de producere a energiei) se dimensionează pentru utilizarea energiei produse doar pentru acoperirea necesarului anual de energie al clădirii/clădirilor componente ale proiectului (nu se distribuie energie în sistem).

În cazul existenței unui surplus, acesta poate fi stocat pentru utilizarea ulterioară pentru obiectivul de investiție sau poate fi redistribuit în mod gratuit, dacă e cazul, pentru clădirea/clădirile care nu face/fac obiectul proiectului, dar care sunt deținute de solicitant și sunt amplasate în același perimetru/parcelă/adresă a solicitantului, cu condiția racordării directe la instalația de furnizare a energiei utilizând surse regenerabile și eventual a contorizării energiei redistribuite.

D. Lucrările de instalare/reabilitare/modernizare a sistemelor de climatizare, ventilare naturală și ventilare mecanică pentru asigurarea calității aerului interior, cuprind:

- asigurarea calității aerului interior prin ventilare naturală organizată sau ventilare hibridă, repararea/refacerea canalelor de ventilație în scopul menținerii/realizării ventilării naturale organizate a spațiilor ocupate, inclusiv introducerea de noi dispozitive/fante/grile pentru aerisirea controlată a spațiilor ocupate și evitarea apariției condensului pe elementele de anvelopă;
- repararea/înlocuirea/montarea sistemelor/echipamentelor de climatizare, de condiționare a aerului, a instalațiilor de ventilare mecanică cu recuperare a căldurii, după caz, a sistemelor de climatizare de tip „numai aer” cu rol de ventilare și/sau de încălzire/răcire, umidificare/dezumificare a aerului, a sistemelor de climatizare de tip „aer-apă” cu ventiloconvectoare, a pompelor de căldură, după caz;
- soluții de ventilare mecanică centralizată sau cu unități individuale cu comandă locală sau centralizată, utilizând recuperator de căldură cu performanță ridicată, dacă prevederea lor contribuie la creșterea calității aerului;
- lucrări privind îmbunătățirea calității aerului interior, inclusiv lucrări necesare pentru reducerea concentrațiilor de radon în clădiri;
- instalarea, în cazul în care nu există, sau înlocuirea ventilatoarelor și/sau a recuperatoarelor de căldură, dacă prevederea lor contribuie la creșterea performanței energetice a clădirii.

E. Lucrările de reabilitare/modernizare a instalației de iluminat aferente clădirii:

- reabilitarea/modernizarea instalației de iluminat prin înlocuirea circuitelor de iluminat deteriorate sau subdimensionate;
- înlocuirea corpurilor de iluminat fluorescent și incandescent cu corpuri de iluminat cu eficiență energetică ridicată și durată mare de viață, inclusiv tehnologie tip LED;
- instalarea de corpuri de iluminat cu senzori de mișcare/prezență, acolo unde acestea se impun pentru economia de energie;

F. Sistemele de management energetic integrat pentru clădiri și alte activități care conduc la realizarea obiectivelor proiectului, inclusiv activități necesare pregătirii clădirilor pentru soluții inteligente, cuprind:

- montarea unor sisteme inteligente de contorizare, urmărire și înregistrare a consumurilor energetice, și/ sau, după caz, instalarea unor sisteme de management energetic integrat, precum sisteme de automatizare, control și/sau monitorizare, care vizează și fac posibilă economia de energie la nivelul sistemelor tehnice ale clădirii;
- montarea echipamentelor de măsurare a consumurilor de energie din clădire pentru încălzire și apă caldă de consum;
- realizarea lucrărilor de racordare/branșare/rebranșare a clădirii la sistemul centralizat de producere și/sau furnizare a energiei termice. Lucrările de racordare/branșare/rebranșare a clădirii la sistemul centralizat de termoficare sunt eligibile până la punctele de delimitare/separare a instalațiilor (locul în care intervine schimbarea proprietății asupra instalațiilor). De asemenea, este necesar Avizul tehnic de racordare/branșare/ rebranșare favorabil al furnizorului de energie termică;
- înlocuirea/modernizarea lifturilor prin înlocuirea mecanismelor de acționare electrică a ascensoarelor de persoane, în baza unui raport tehnic de specialitate, precum și repararea/înlocuirea componentelor mecanice, a cabinei/ușilor de acces, a sistemului de tracțiune, cutiilor de comandă, trolilor, după caz cum sunt prevăzute în raportul tehnic de specialitate;
- implementarea sistemelor de management al consumurilor energetice: achiziționarea și instalarea sistemelor inteligente pentru gestionarea energiei electrice/gazelor naturale;
- montarea unor elemente de tâmplărie cu vitraj cu control solar sau sisteme de umbrire exterioară (obloane, jaluzele, rulouri etc.) cu reglare manuală sau cu reglare automată inteligentă.

Dotările (utilaje, echipamente tehnologice și funcționale cu și fără montaj, dotări, active necorporale) pot cuprinde:

- utilaje și echipamente tehnologice, precum și a celor incluse în instalațiile funcționale, inclusiv montajul utilajelor tehnologice și a utilajelor incluse în instalațiile funcționale, inclusiv rețelele aferente necesare funcționării acestora;
- utilaje și echipamente tehnologice care nu necesită montaj, precum și a echipamentelor și a echipamentelor de transport tehnologic;
- bunuri care, conform legii, intră în categoria mijloacelor fixe, sunt necesare implementării proiectului și respectă prevederile contractului de finanțare, inclusiv sistemele inteligente de umbrire de tip obloane, jaluzele, rulouri cu reglare manuală sau automată;
- activele necorporale: drepturi referitoare la brevete, licențe, know-how sau cunoștințe tehnice ne brevetate.

II. Acțiuni auxiliare care contribuie la implementarea proiectului pentru care se solicită finanțare

Acestea sunt necesare pentru implementarea investiției de bază privind îmbunătățirea eficienței energetice; valoare eligibilă aferentă acțiunilor auxiliare în limita a 15% din valoarea eligibilă a cheltuielilor aferente cap.1, cap.2, cap.4 (punctele 4.1 – 4.6) și cap. 5 (punctul 5.1.1) din bugetul cererii de finanțare.

În cazul în care în proiect sunt incluse și măsuri de consolidare antiseismică, valoarea eligibilă a acțiunilor auxiliare va fi în limita a 20 % din valoarea eligibilă a cheltuielilor aferente cap.1, cap.2, cap.4 (punctele 4.1 – 4.6) și cap. 5 (punctul 5.1.1) din bugetul cererii de finanțare.

Construcțiile, instalațiile și dotările (utilaje, echipamente tehnologice și funcționale cu și fără montaj, dotări, active necorporale) aferente acțiunilor auxiliare pot cuprinde:

- a. măsuri de reparații/ consolidare antisismică structurală a clădirii în funcție de nivelul de expunere și vulnerabilitate la riscurile identificate, raportat la zona seismică;
- b. lucrările necesare de refacere a unor caracteristici arhitectonice inițiale în cazul clădirilor clasate ca monument istoric/ clădiri amplasate într-o zonă de protecție a monumentelor istorice și/sau în zone construite protejate aprobate conform legii;
- c. alte intervenții specifice clădirilor încadrate în categoria monumentelor istorice, necesare investiției și/sau impuse prin avizul Ministerului Culturii sau, după caz, al serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii;
- d. repararea elementelor de construcție ale fațadei care prezintă potențial pericol de desprindere și/sau afectează funcționalitatea clădirii;
- e. repararea/construirea acoperișului tip terasă/șarpantă, inclusiv repararea sistemului de colectare a apelor meteorice de la nivelul terasei, respectiv a sistemului de colectare și evacuare a apelor meteorice la nivelul învelitoarei tip șarpantă. Această activitate nu trebuie să conducă la încărcări suplimentare care să determine schimbarea încadrării clădirii în clasa de risc seismic (clasa I sau II de risc seismic), fapt care să conducă la declararea acesteia ca neeligibilă.
- f. demontarea instalațiilor și a echipamentelor montate aparent pe fațadele/terasa clădirii, precum și montarea/remontarea acestora după efectuarea lucrărilor de intervenție;
- g. refacerea finisajelor interioare;
- h. repararea trotuarelor de protecție, în scopul eliminării infiltrațiilor la infrastructura clădirii; amenajare curte;
- i. repararea/înlocuirea instalației de distribuție a apei reci și/sau a colectoarelor de canalizare menajeră și/sau pluvială;
- j. măsuri de reparații clădirii, acolo unde este cazul;
- k. crearea de facilități/ adaptarea infrastructurii pentru persoanele cu dizabilități (rampe de acces) și alte măsuri suplimentare de dezvoltare durabilă;
- l. lucrări de recompartimentare interioară;
- m. în cazul unităților sanitare - lucrări de reabilitare a instalațiilor de fluide medicale (Instalații de oxigen) precum și lucrări de recompartimentări interioare în vederea organizării optime a fluxurilor și circuitelor medicale;
- n. procurarea și montarea lifturilor în cadrul unei clădiri prevăzute din proiectare cu lifturi (care are casa liftului, dar care nu are montate lifturile respective) sau în cazuri argumentate tehnic și funcțional-arhitectural, precum și construirea, procurarea și montarea lifturilor în exteriorul unei clădiri în cazuri argumentate tehnic și funcțional-arhitectural;
- o. lucrări specifice din categoria lucrărilor necesare obținerii avizului ISU sau lucrări aferente cerințelor fundamentale de securitate la incendiu conform Legii nr. 10/1995 privind calitatea în construcții, republicată;
- p. reabilitarea/modernizarea instalației electrice, înlocuirea circuitelor electrice deteriorate sau subdimensionate, inclusiv introducerea tubulaturii pentru cabluri electrice fixată pe pereți, necesară pentru permiterea instalării ulterioare a punctelor de reîncărcare pentru vehicule electrice.
- q. lucrări de înlocuire a tâmplăriei interioare, altele decât cele care despart spații încălzite de spații neîncălzite;

- r. realizarea de terase verzi, cu hidroizolații și termoizolații, folosind sisteme complete de straturi și substraturi de cultură, filtrare, drenare, control vapori, cu spații pentru rădăcini și colectarea apelor pluviale, realizate pentru a oferi structuri durabile și deschise pentru vegetația naturală;
- s. instalații nespecificate la categoria de acțiuni de tip I.

Toate acțiunile de tip I trebuie să fie fundamentate, după caz, în raportul de expertiză tehnică și/sau în raportul de audit energetic, care apoi se detaliază în SF/DALI și PT.

Aspectele se corelează cu informațiile completate în cererea de finanțare.

Pentru clădirile identificate ca monumente istorice măsurile de renovare vor fi corelate/fundamentate cu analize/expertize de specialitate ce vor stabili necesitatea intervențiilor în relație cu principiile conservării și restaurării monumentelor istorice și cu necesitatea utilizării contemporane a acestora, fiind însoțite de avizele autorităților competente din domeniul conservării monumentelor.

În conformitate cu art.23, alin.(1) din Legea nr.422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată, intervențiile asupra monumentelor istorice se fac numai pe baza și cu respectarea avizului emis de către Ministerul Culturii sau, după caz, de către serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii.

În conformitate cu art.24, alin.(4) din Legea nr.422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată, elaborarea expertizelor tehnice, a proiectelor de consolidare, restaurare, verificare tehnică a proiectelor și dirigențarea lucrărilor se efectuează numai de experți și/sau specialiști atestați de către Ministerul Culturii (diriginte de santier/supervisor), cu respectarea exigențelor specifice domeniului monumentelor istorice și a cerințelor privind calitatea lucrărilor în construcții.

În conformitate cu art.36, alin.(1), pct. h) din Legea nr.422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată, proprietarii și titularii dreptului de administrare sau ai altor drepturi reale asupra monumentelor istorice sunt obligați să asigure efectuarea oricăror lucrări, conform prevederilor legale.

Important! Pentru a fi eligibil proiectul, fiecare componentă (clădire) trebuie să propună lucrări de intervenții/activități din cadrul acțiunilor de tip I însoțite, după caz, de lucrări de investiții/activități din cadrul acțiunilor de tip II, în funcție de măsurile propuse prin auditul energetic.

Se va avea în vedere ca activitățile propuse în proiect să fie în legătură cu specificul intervenției.

Activități neeligibile

Prin FEDR nu sunt eligibile activitățile generatoare de energie care utilizează combustibili fosili, respective nu oferă sprijin pentru investițiile legate de producția, prelucrarea, transportul, distribuția, stocarea sau arderea combustibililor fosili, exceptând:

(i) investițiile în înlocuirea sistemelor de încălzire cu ardere pe bază de combustibili fosili solizi, și anume cărbune, turbă, lignit, șisturi bituminoase, cu sisteme de încălzire cu ardere pe bază de gaz, în scopul:

— de a optimiza sistemele de încălzire și răcire centralizată pentru a le aduce la stadiul de „sisteme eficiente de termoficare și răcire centralizată”, astfel cum sunt definite la articolul 2 punctul 41 din Directiva 2012/27/UE;

— de a optimiza centralele de producere combinată a energiei electrice și a energiei termice pentru a le aduce la stadiul de „cogenerare de înaltă eficiență”, astfel cum este definită la articolul 2 punctul 34 din Directiva 2012/27/UE;

— de a investi în cazane și sisteme de încălzire cu ardere pe bază de gaze naturale pentru locuințe și clădiri, care înlocuiesc instalațiile pe bază de cărbune, turbă, lignit sau șisturi bituminoase;

(ii) investițiile în extinderea și schimbarea destinației, conversia sau modernizarea rețelelor de transport și distribuție a gazelor, cu condiția ca aceste investiții să pregătească rețelele pentru adăugarea în sistem a gazelor din surse regenerabile și a gazelor cu emisii reduse de carbon, cum ar fi hidrogenul, biometanul și gazul de sinteză, și să permită înlocuirea instalațiilor de combustibili fosili solizi.

Sunt neeligibile proiectele (cererile de finanțare) care vizează:

- extinderea / construirea de clădiri noi, cu excepția proiectelor (cererilor de finanțare) care vizează/implică construirea de clădiri care adăpostesc centrale termice, ca urmare a cerințelor ISU privind măsurile de prevenire a incendiilor la exploatarea instalațiilor de încălzire locală și centralizată, sau a proiectelor care implică construirea lifturilor în exteriorul unei clădiri în cazuri argumentate tehnic și funcțional-arhitectural;
- extinderea clădirii componentă pe verticală;
- propun exclusiv realizarea de lucrări fără autorizație de construire;
- numai dotarea.

Proiectul poate cuprinde extinderea pe orizontală a clădirii componentă, cu respectarea următoarelor:

- extinderea să vizeze crearea unor spații cu funcții auxiliare și/sau administrative, necesare pentru funcționarea clădirii (grup sanitar, anexe etc);
- extinderea să nu depășească volumul inițial al clădirii componentă. Este necesară fundamentarea suprafeței extinderii (mp) aferentă spațiilor auxiliare și/sau administrative. Se va pune accent pe legătura între dimensionarea acestei noi suprafețe și necesitățile de funcționare a clădirii extinse.

Cheltuielile aferente acestor spații vor fi încadrate în categoria cheltuielilor neeligibile.

- **Încadrarea valorii proiectului în limitele valorilor minime și maxime eligibile**

Valoare minimă eligibilă: 150.000 euro

Valoare maximă eligibilă: 10.000.000 euro

- **Perioada de implementare a activităților proiectului nu depășește 31 decembrie 2029**

Perioada de implementare a activităților proiectului se referă atât la activitățile realizate înainte de depunerea cererii de finanțare cât și la activitățile ce urmează a fi realizate după momentul contractării proiectului. Solicitantul trebuie să prevadă în mod realist perioada de implementare pentru fiecare activitate în parte, luând în considerare specificul fiecărei activități.

Perioada de implementare a proiectului nu va include perioada de procesarea a cererii de rambursare finale și efectuarea plății aferente acesteia.

- **Proiectul respectă principiile privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de șanse, gen, nediscriminarea și accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități**

În procesul de pregătire, contractare, implementare și valabilitate a contractului de finanțare, solicitantul a respectat și va respecta:

- legislația națională și comunitară aplicabilă în domeniul egalității de șanse, de gen, nediscriminării și accesibilității persoanelor cu dizabilități;
- legislația națională și comunitară aplicabilă în domeniul dezvoltării durabile, protecției mediului și eficienței energetice;
- Carta drepturilor fundamentale;
- Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

Egalitatea de șanse, de gen, nediscriminare și accesibilitate:

a) Proiectul implementează măsuri în ceea ce privește egalitatea de șanse, nediscriminarea conform legislației naționale în vigoare în corelare cu Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

b) Proiectul prevede măsuri de accesibilizare a infrastructurii pentru persoanele cu dizabilități, în conformitate cu prevederile Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități (art. 9).

Dezvoltare durabilă și eficiență energetică:

Proiectul prevede măsuri care conduc la respectarea cerințelor privind protecția mediului pentru promovarea dezvoltării durabile, care se referă la utilizarea surselor de energie curată, economie circulară, inclusiv prevenirea și reciclarea deșeurilor, prevenirea și controlul poluării asupra aerului, apei, solului, protecția resurselor de apă, protecția și conservarea biodiversității. În cadrul Declarației unice, solicitantul declară că va respecta obligațiile prevăzute în legislația comunitară și națională în domeniul dezvoltării durabile, egalității de șanse, nediscriminării și accesibilității pentru persoanele cu dizabilități.

Solicitantul va descrie în secțiunea relevantă din cererea de finanțare modul în care sunt respectate obligațiile prevăzute de legislația specifică aplicabilă, precum și alte acțiuni suplimentare (dacă este cazul).

- **Proiectul integrează măsuri de adaptare la schimbările climatice și – dacă este cazul - măsuri de atenuare (compensare), respectând Orientările tehnice ale Comisiei Europene referitoare la imunizarea infrastructurii la schimbările climatice**

Solicitantul își va asuma respectarea acestor aspecte în Declarația unică și va descrie în secțiunea relevantă din cererea de finanțare modul în care integrează măsuri de atenuare, respectiv adaptare la schimbările climatice, având în vedere informațiile cuprinse la Secțiunea 3.16 Principii orizontale din prezentul ghid și Orientările Comisiei Europene privind imunizarea la schimbările climatice.

Investițiile în infrastructură care au o durată de viață preconizată de cel puțin 5 ani trebuie să demonstreze imunizarea față de schimbările climatice în conformitate cu cerințele din *Comunicarea Comisiei Europene privind Orientările tehnice referitoare la imunizarea*

infrastructurii la schimbările climatice în perioada 2021-2027 publicate la 16 septembrie 2021 (2021/C 373/01).

Imunizarea la schimbările climatice este un proces care integrează măsuri de *adaptare* a schimbărilor climatice și – dacă este cazul – măsuri *atenuare (compensare)* de la schimbările climatice în dezvoltarea proiectelor de infrastructură.

Aceasta presupune:

- a. În etapa analizei de opțiuni* - integrarea în analiza și decizia asupra opțiunii preferate (pe lângă considerentele tehnice, economice, de mediu, etc.) și considerentele legate de impactul opțiunilor din punctul de vedere al atenuării și vulnerabilității față de schimbările climatice;
- b. În etapa detalierei/proiectării opțiunii preferate* – integrarea măsurilor adecvate pentru adaptarea și atenuarea (în măsura în care este necesară) la schimbările climatice.

Solicitantul de finanțare va avea în vedere Metodologia privind abordarea DNSH (principiul “a nu aduce prejudicii semnificative”) și imunizarea la schimbările climatice în cadrul PR Sud - Est 2021-2027 (Anexa 12).

Documentațiile tehnico economice trebuie să aibă integrate aspecte privind imunizarea la schimbările climatice în conformitate cu cerințele din Comunicarea Comisiei Europene privind Orientările tehnice referitoare la imunizarea infrastructurii la schimbările climatice în perioada 2021-2027 publicate la 16 septembrie 2021 (2021/C 373/01).

- **Proiectul finanțat nu trebuie să fie încheiat sau implementat integral (sa nu fie realizata recepția la terminarea lucrărilor) înainte de depunerea cererii de finanțare în cadrul PR SE 2021-2027, indiferent dacă toate plățile aferente au fost realizate sau nu de către beneficiar. (art. 63, al. 6 din Regulamentul al Parlamentului European și al Consiliului nr. 1060/2021**

Nu sunt eligibile investițiile care au fost finalizate din punct de vedere fizic (ex. a fost efectuată recepția la terminarea lucrărilor) până la momentul depunerii cererii de finanțare. Contractele de achiziție publică trebuie să fi fost încheiate după data de 01.01.2021, în caz contrar cheltuielile aferente acestora nu sunt eligibile.

Recepția la terminarea lucrărilor poate fi făcută și în perioada cuprinsă între data depunerii cererii de finanțare și data semnării contractului de finanțare, în condițiile respectării prevederilor Regulamentului Parlamentului European și al Consiliului nr. 1060/2021, mai sus-menționate, și în măsura în care amânarea recepției s-a făcut cu respectarea prevederilor contractului de lucrări și a legislației specifice în domeniul recepției lucrărilor de construcții (Regulamentul din 14 iunie 1994 de recepție a lucrărilor de construcții și instalații aferente acestora, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 273/1994, cu modificările și completările ulterioare).

Se va evita situația în care, deși recepția la terminarea lucrărilor nu a fost realizată, investiția să fie finalizată. Tergiversarea efectuării recepției la terminarea lucrărilor numai pentru a asigura încadrarea în condițiile prezentelor apeluri de proiecte va conduce la respingerea cererii de finanțare depuse. Recepția la terminarea lucrărilor nu trebuie amânată în afara termenului

contractual și/sau legal în scopul încadrării în condițiile de eligibilitate prevăzute de Ghidul specific, fapt care poate conduce la încălcarea prevederilor reglementate prin Regulamentul nr.1060/2021, a legislației naționale în domeniul lucrărilor de construcție, precum și a principiului tratamentului egal și nediscriminatoriu în raport cu solicitanții de finanțare.

După data emiterii Ordinului de începere a lucrărilor, lucrările de intervenție/activitățile nu au beneficiat de fonduri publice din alte surse de finanțare, exceptând pe cele din fonduri proprii aferente contractului de lucrări ce face obiectul proiectului. Criteriul nu se aplică pentru lucrările de întreținere și reparații curente.

- Referitor la clădirea (componenta) propusă prin prezenta cerere de finanțare, respectiv finanțarea pentru aceleași lucrări de intervenție/activități aferente operațiunii care sunt realizate asupra aceleiași infrastructuri/aceleiași segment de infrastructură, altele decât cele ale solicitantului - aceasta nu a mai beneficiat de finanțare publică în ultimii 5 ani* și nu beneficiază/ nu va beneficia de fonduri publice din alte surse de finanțare.

** a se vedea mai jos modalitatea de calcul a celor 5 ani în funcție de specificul proiectului, cu/fără lucrări începute.*

Se va asigura de către solicitant evitarea dublei finanțări a lucrărilor de intervenție/activităților care au beneficiat de finanțare publică în ultimii 5 ani/care beneficiază de fonduri publice din alte surse de finanțare și a lucrărilor de intervenție/ activităților aferente operațiunii, propuse prin proiect.

- **Pentru proiectele fără lucrări începute**

În această situație, în ultimii 5 ani de dinainte de data depunerii Cererii de Finanțare, clădirea propusă nu a mai beneficiat de finanțare publică pentru aceleași lucrări de intervenție/activități aferente operațiunii, care sunt realizate asupra aceleiași infrastructuri/aceleiași segment de infrastructură, și nu s-a aflat în perioada de garanție pentru lucrările de intervenție/activitățile enumerate anterior. Așadar, solicitantul se va asigura, dacă este cazul, că s-a realizat recepția finală în cazul aceluiași lucrări de intervenție/activități realizate asupra aceleiași infrastructuri/aceleiași segment de infrastructură ca cele propuse prin proiect, înainte de începerea perioadei celor 5 ani.

- **Pentru proiectele cu lucrări începute**

În această situație, în ultimii 5 ani înainte de data emiterii Ordinului de începere a contractului de lucrări (emis obligatoriu după data de 1 ianuarie 2021), clădirea propusă nu a mai beneficiat de finanțare publică pentru aceleași lucrări de intervenție/activități aferente operațiunii, care sunt realizate asupra aceleiași infrastructuri/aceleiași segment de infrastructură, și nu s-a aflat în perioada de garanție pentru lucrările de intervenție/activitățile enumerate anterior. După data emiterii Ordinului de începere a lucrărilor, lucrările de intervenție/activitățile nu au beneficiat de fonduri publice din alte surse de finanțare, altele decât cele ale solicitantului.

Excepție! În ceea ce privește condiția, Clădirea (componenta) propusă prin prezenta cerere de finanțare nu beneficiază de fonduri publice din alte surse de finanțare pentru aceleași lucrări de intervenție/activități aferente operațiunii care sunt realizate asupra aceleiași

infrastructuri/aceluiasi segment de infrastructură, altele decât cele ale solicitantului – aceasta nu se aplica proiectelor pentru care solicitantul are la momentul depunerii cererii de finanțare contract de finanțare în cadrul POR 2014-2020 pentru un proiect pentru care:

- a fost elaborat Proiectul tehnic si a fost demarată/finalizată procedura de achiziție, execuția lucrărilor a fost demarată/va fi demarată;
- proiectul nu se încadrează în categoria proiectelor care se pot faza sau categoria proiectelor nefuncționale;
- solicitantul se angajează ca până la demararea etapei de contractare să finalizeze procesul de reziliere a contractului finanțat in cadrul POR 2014-2020 și să restituie sumele încasate.

Aceste proiecte trebuie să respecte obligațiile privind implementarea principiului „Do No Significant Harm” (DNSH) și imunizarea la schimbările climatice.

Ulterior încheierii contractului de finanțare, beneficiarul nu va mai putea primi finanțări din alte programe ale Uniunii pentru aceleași activități/cheltuieli eligibile ale proiectului depus, sub sancțiunea rezilierii Contractului de finanțare și a returnării sumelor rambursate. Solicitantul va declara asumarea acestor condiții în Declarația unică și va prezenta în etapa de contractare dovada rezilierii contractului și a rambursării debitelor. În caz contrar, proiectul va fi respins de la finanțare.

- Clădirea expertizată tehnic, conform reglementărilor tehnice în vigoare, nu este încadrată, prin raport de expertiză tehnică, în clasa I de risc seismic, respectiv clădire cu risc ridicat de prăbușire, sau în clasa II de risc seismic, respectiv clădire care sub efectul cutremurului poate suferi degradări structurale majore.

Excepție! Acest criteriu nu se aplica clădirilor care se încadrează în clasa I sau II de risc seismic, dacă la data depunerii proiectului lucrările de consolidare antiseismică sunt în derulare sau există un contract /angajament ferm din alte surse/din sursele solicitantului care vizează execuția acestor lucrări în corelare cu lucrările de eficiență energetică prevăzute prin proiect sau solicitantul a depus/se angajează să depună un proiect în cadrul Acțiunii 2.2. Consolidarea clădirilor aflate în risc seismic major.

- Intervențiile propuse pentru clădire conduc la o reducere a consumului de energie primară, precum și a emisiilor de CO₂, de cel puțin 40%, în comparație cu starea de pre-renovare.

Din Raportul de audit energetic, care cuprinde fișa de analiză termică și energetică, expertiza energetică, certificatul de performanță energetică, măsuri recomandate și analiza tehnico-economică a acestora, rezultă prin intervențiile propuse o reducere a consumului de energie primară precum și a emisiilor de CO₂, de cel puțin 40%, în comparație cu starea de pre-renovare

- Nu sunt eligibile clădirile care după reabilitare propun o reducere a consumului de energie primară respectiv a emisiilor de CO₂ sub pragul de 40% comparativ cu starea de pre-renovare;
- Prioritate la finanțare se acordă acelor proiecte care propun renovări aprofundate (deep renovation) sau nZEB.

- **Intervențiile propuse pentru clădire conduc la o reducere a consumului anual specific de energie finală pentru încălzire de cel puțin 40 % față de consumul anual specific de energie pentru încălzire înainte de renovarea fiecărei clădiri**

Excepție Intervențiile propuse pentru clădirile clasate ca monumente istorice conduc la o reducere a consumului anual specific de energie finală pentru încălzire de cel puțin 30% față de consumul anual specific de energie pentru încălzire înainte de renovare.

- **(dacă este cazul) Clădirea este clasată/în curs de clasare ca monument istoric, aflată în patrimoniul UNESCO, în patrimoniul cultural național, în patrimoniul cultural local din mediul urban și rural, sau amplasată într-o zonă de protecție a monumentelor istorice și/sau în zone construite protejate aprobate conform legii**

Clădirea poate face parte din:

- Patrimoniul cultural mondial UNESCO mondial (Hotărârea Guvernului nr.493/2004 pentru aprobarea Metodologiei privind monitorizarea monumentelor istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial, anexa A);
- Patrimoniul cultural național (Ordinul ministrului aflat în vigoare la data depunerii cererii de finanțare privind clasarea ca obiectiv de patrimoniu/monument istoric emis de Ministerul Culturii);
- Patrimoniul cultural local din mediul urban și rural (Ordinul ministrului aflat în vigoare la data depunerii cererii de finanțare privind clasarea ca obiectiv de patrimoniu/monument istoric emis de Ministerul Culturii).

În cazul în care clădirea este clasată/în curs de clasare ca monument istoric/amplasată într-o zonă construită protejată/amplasată într-o zonă de protecție a monumentelor istorice aprobată potrivit legii - măsurile/lucrările de intervenție propuse în cadrul auditului energetic și preluate la nivelul soluției tehnice propuse prin DALI, au fost avizate din punct de vedere estetic și arhitectural pe baza Avizului Ministerului Culturii sau, după caz, al serviciilor publice deconcentrate ale acestuia.

Intervențiile asupra monumentelor istorice se pot realiza numai pe baza și în conformitate cu avizul Ministerului Culturii sau, după caz, al serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii (art.23,alin(3) din Legea nr.422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată).

Avizul Ministerului Culturii pentru documentația tehnico-economică depusă este document obligatoriu la depunerea proiectului. Situația conform căreia clădirea este clasată/în curs de clasare ca monument istoric/amplasată într-o zonă construită protejată/amplasată într-o zonă de protecție a monumentelor istorice potrivit legii, este asumată prin *Declarația unică*.

Pentru clădirile care la data depunerii cererii de finanțare nu erau clasate/în curs de clasare pe listele patrimoniului cultural, nu s-a demarat și, respectiv, nu se va solicita - pe întreg procesul de evaluare, selecție și contractare - demararea procedurii de includere a clădirii pe lista patrimoniului cultural mondial, lista patrimoniului cultural național sau lista patrimoniului cultural local din mediul urban și rural, în caz contrar clădirea/componenta va deveni neeligibilă la finanțare.

- **Clădirea nu este utilizată ca lăcaș de cult sau pentru alte activități cu caracter religios**

- Clădirea nu este o construcție cu caracter provizoriu prevăzută a fi utilizată pe o perioadă de până la 2 ani, nu este clădire industrială, nu este atelier sau clădire din domeniul agricol, clădirea publică este/va fi utilizată permanent
- Clădirea nu este din tipul clădirilor de locuit colective sau asimilate acestora, cu excepția:
 - clădirilor cu destinație de locuințe sociale (definite conform Legii locuinței nr. 114/1996, republicată). În categoria clădirilor cu destinație de locuințe sociale nu se includ locuințele construite prin programul A.N.L;
 - centrelor de cazare a străinilor luați în custodie publică (OUG nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România, cu modificările și completările ulterioare, și Legea nr. 122/2006 privind azilul în România, cu modificările și completările ulterioare);
 - centrelor de primire și cazare pentru solicitanții de azil și persoane care au primit o formă de protecție în România (HG nr. 867/2015 pentru aprobarea Nomenclatorului serviciilor sociale, precum și a regulamentelor-cadru de organizare și funcționare a serviciilor sociale, cu modificările și completările ulterioare);
 - clădirilor în cadrul căreia sunt furnizate servicii sociale (HG nr. 867/2015), aflată în patrimoniul unui UAT comună, oraș, municipiu, județ/instituții publice locale;
 - căminelor din cadrul instituțiilor de învățământ;
 - penitenciarelor.

Notă! Nu sunt eligibile investițiile care vizează cladiri cu destinația de servicii sociale de tip rezidențial.

- Clădirea este independentă structural, cu o suprafață utilă totală mai mare de 250 m²
- Proiectul nu vizează doar o unitate de clădire (o zonă/ o parte a clădirii, un etaj sau un apartament dintr-o clădire, chiar dacă aceasta/acesta este concepută/conceput sau modificată/modificat pentru a fi utilizată/utilizat separat)

Componenta va cuprinde întreaga clădire. Auditul energetic se va realiza pentru întreaga clădire (de exemplu, pentru clădirea unui spital), cu fundamentarea corespunzătoare a soluției tehnice în cadrul documentației tehnico-economice, și nu se va realiza doar pentru o unitate de clădire (de exemplu, nu se va realiza doar pentru etajele superioare ale spitalului, chiar și în condițiile în care ambulatoriul spitalului, aflat la parter, a beneficiat de măsuri de creștere a eficienței energetice prin alte programe/fonduri).

Soluția tehnică propusă prin raportul de audit energetic la nivelul întregii clădiri va ține cont de eventualele lucrări de intervenție/activități care au fost deja realizate asupra clădirii și va propune măsuri corespunzătoare de creștere a eficienței energetice (putând fi propuse, după caz, inclusiv măsuri la nivelul ambulatoriului spitalului, altele decât cele finanțate anterior).

Conform Legii nr. 372/2005, republicată privind performanța energetică a clădirilor, clădirea este definită ca "ansamblu de spații cu funcțiuni precizate, delimitat de elementele de construcție care alcătuiesc anvelopa clădirii, inclusiv sistemele tehnice aferente acesteia, în care energia este utilizată pentru reglarea climatului interior".

În condițiile în care o clădire definită conform celor menționate mai sus este formată din două sau mai multe corpuri alăturate, construite (finalizate) pe orizontală în perioade diferite, în

situația în care expertiză tehnică tratează clădirea ca o construcție unitară, independența structurală, în cadrul cererii de finanțare cele două corpuri de clădire vor putea fi abordate ca două tronsoane ale aceleiași clădiri, care poate constitui o componentă în cadrul proiectului, pentru care se vor verifica criteriile de eligibilitate menționate în ghid.

În cazul în care la o clădire existentă, independentă structural s-a realizat ulterior o extindere pe orizontală, extindere care se încadrează în categoria de clădire nouă, independența structurală și:

- conform expertizei tehnice, cele 2 construcții alăturate sunt independente din punct de vedere al structurii de rezistență (putând fi separate prin rost seismic și de tasare);
- Expertiză tehnică analizează cele 2 clădiri, din punct de vedere al capacității de rezistență și stabilitate (în funcție de regimul de solicitare a elementelor care alcătuiesc structura de rezistență a clădirilor, elemente de rezistență sau structurale);
- Elementele nestructurale (de tipul instalațiilor de apă, încălzire, electrice etc), inclusiv în situația în care acestea asigură o legătură funcțională între cele 2 clădiri, nu contribuie la realizarea structurii de rezistență a clădirilor, cele 2 clădiri vor fi tratate în cadrul cererii de finanțare ca fiind componente distincte, pentru fiecare din acestea trebuind a fi verificate criteriile de eligibilitate menționate în ghid

Aspectele sunt verificate cu informațiile prezentate în documentația tehnică/tehnico-economică.

- **În cazul în care anumite suprafețe din terenul aferent imobilului au fost închiriate/ date în folosință gratuită/ concesionate unor persoane juridice sau autorități publice centrale altele decât cele din categoria celor eligibile descrise mai sus, este îndeplinită condiția ca respectivele limite ale dreptului de proprietate să nu fie incompatibile cu realizarea activităților/ implementarea proiectului.**
- **În cazul în care în clădire există spații/unități de clădire închiriate/date în folosință gratuită/concesionate unor persoane juridice sau unor autorități publice centrale altele decât cele din categoria celor eligibile descrise mai sus, sunt îndeplinite următoarele condiții:**
 - Ocupanții (persoanele juridice) trebuie să fi fost selectați printr-o procedură transparentă și nediscriminatorie, conform legislației în vigoare;
 - Suprafața utilă aferentă acestor spații/unități de clădire nu depășește 10% din suprafața totală utilă a clădirii. Aspectele sunt asumate prin Declarația unică;
 - Este atașat un Tabel centralizator al acestor ocupanți la nivel de clădire, în care se vor menționa informațiile de mai sus, inclusiv suprafața totală utilă a clădirii (mp) și suprafața utilă a acestor spații/unități de clădire (mp și %). Suprafața utilă cumulată aferentă acestor spații/unități de clădire nu depășește 10% din suprafața totală utilă a clădirii;
 - (în cazul în care spații/unități de clădire au fost închiriate/date în folosință gratuită/concesionate unor persoane juridice și sunt ocupate de acestea) Declarația ocupantului prin care își exprimă acordul ca solicitantul să realizeze investiția.

Notă! În cazul persoanelor juridice care au închiriat/au primit în folosință gratuită/ au obținut în concesiune spații/unități de clădire pentru a fi utilizate pe o durată limitată în cursul unei zile/săptămâni/luni în vederea desfășurării unor activități sportive, culturale, educaționale sau recreative, sunt îndeplinite următoarele condiții:

- Ocupanții (persoanele juridice) trebuie să fi fost selectați printr-o procedură transparentă și nediscriminatorie, conform legislației în vigoare;
- Activitatea desfășurată de persoanele juridice respective nu afectează activitatea principală/ funcțiunea clădirii publice.

Persoanele juridice mai sus-menționate sunt persoane juridice care nu se încadrează în categoriile solicitanților eligibili conform acestui ghid.

- **Conformitatea proiectului cu regulile privind ajutorul de stat/ Proiecte generatoare de profit**

În cadrul acestui apel de proiecte nu se aplică ajutorul de stat.

Solicitantul va declara la momentul depunerii cererii de finanțare faptul că proiectul nu generează profit în niciun an al perioadei de viață a investiției (în declarația unică) și va completa macheta financiară pentru proiectele cu activități care vor genera venituri.

- **Proiectul include măsurile de comunicare și vizibilitate, conform cerințelor din Regulamentul (UE) 2021/1060, cu excepțiile stabilite prin HG 873/2022 privind stabilirea cadrului legal privind eligibilitatea cheltuielilor efectuate de beneficiari în cadrul operațiunilor finanțate în perioada de programare 2021 - 2027 prin Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European Plus, Fondul de Coeziune și Fondul pentru o Tranziție Justă.**

Criterii de selecție

Secțiunea I

1. Contribuția proiectului la realizarea OS 2.1. Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (65 puncte), care include următoarele sub-criterii:

1.1. Reducerea consumului anual de energie primară (kWh/an) (12 puncte)

Se vor puncta suplimentar proiectele care prevăd măsuri de intervenție ce conduc la o reducere a consumului anual de energie primară $\geq 60\%$ față de consumul inițial.

1.2. Îmbunătățirea clasei de performanță energetică a clădirii (5 puncte)

Se vor puncta suplimentar proiecte care vizează clădiri pentru care măsurile de intervenție conduc la schimbarea clasei de performanță energetică a clădirii cu 3 clase energetice.

1.3. Regimul de ocupare al clădirii (6 puncte)

Se vor puncta suplimentar proiectele care vizează clădiri al căror regim de ocupare este permanent (24 h din 24, 7 zile din 7, pe tot parcursul anului).

1.4. Funcție/activitate socială (5 puncte)

Se vor puncta suplimentar proiectele care vizează clădiri în care se desfășoară activități sociale (asistență medicală/servicii medicale, asistență socială, învățământ/educație/penitenciare etc.)

1.5. Suprafața utilă a clădirii (5 puncte)

Se vor puncta suplimentar proiectele care vizează clădiri cu suprafață utilă peste 2000 mp.

1.6. Racordarea/branșarea la sistemul centralizat de termoficare (3 puncte)
Se va acorda punctaj dacă clădirea este /va fi racordată/branșată (ca urmare a realizării proiectului) la sistemul centralizat de termoficare.

1.7. Instalarea sistemelor de management energetic integrat (BMS) (5 puncte)
Se va acorda punctaj proiectelor care includ sisteme de management energetic integrat (BMS).

1.8. Proiectul prevede instalarea unor sisteme alternative de producere a energiei din surse regenerabile de energie (7 puncte)

Se vor puncta suplimentar proiectelor care includ instalarea unor sisteme alternative de producere a energiei din surse regenerabile de energie; la finalul implementării proiectului este atins un nivel mai mare de 20% din consumul total de energie primară care este realizat din surse regenerabile de energie (la nivel de proiect).

1.9. Costul investiției raportat la reducerea consumului de energie primară (lei investiți pe 1 kWh/an de reducere a consumului de energie primară) (8 puncte)

Se vor puncta suplimentar proiectelor cu un cost mai mic de 12,55 lei la 1 kWh/an reducere a consumului de energie primară.

1.10. Complementaritatea cu alte investiții propuse/realizate prin PR Sud-Est 2021-2027/alte surse, programe de finanțare; integrarea cooperării la nivel de proiect (9 puncte)

- Proiectul este complementar cu alte proiecte din următoarele domenii: îmbunătățire eficiența energetică, creare/extindere spații verzi, regenerare urbană, mobilitate urbană (zone pietonale, piste de biciclete etc), în același areal al zonei de intervenție, la o distanță de maxim 500 m* (* cu excepția investițiilor care vizează instalarea de stații de alimentare/ reincarcare electrica)";
- Proiectul este complementar cu proiecte ce vizează producerea energiei din surse regenerabile de energie, pentru arealul zonei de intervenție;
- Proiectul vizează acțiuni de cooperare teritorială care contribuie la atingerea obiectivelor prevăzute în cadrul acestuia.

2. Gradul de pregătire/maturitate al proiectului (18 puncte)

Se vor puncta proiectele propuse pentru care există posibilitatea de emitere a Ordinului de incepere a lucrarilor (procedura de achizitie finalizata cu contract de lucrari adjudecat sau contract de lucrari semnat).

3. Contribuția proiectului la teme orizontale (8 puncte)

- Soluția propusă promovează principiul "Nature Base solutions - NBS";
- Proiectul prevede crearea de facilități/adaptarea infrastructurii/echipamentelor pentru accesul persoanelor cu dizabilități, pentru mai multe tipuri de dizabilități (suplimentar față de minimul legislativ);
- Proiectul prevede achiziții verzi;
- Proiectul prevede măsuri încadrate în categoria măsurilor suplimentare conform Anexei 12 la ghid, Metodologia privind imunizarea și abordarea DNSH.

Secțiunea II (Notarea cu 0 a unui criteriu/subcriteriu duce la respingerea proiectului)

4. Calitatea documentației tehnico-economice (0/1)

- Documentația tehnică (SF/DALI sau PT) este conformă (se va completa Grila de verificare a documentației tehnice aplicabile în funcție de documentația tehnică depusă).

5. Bugetul proiectului (0/3)

a. Costurile sunt realiste (corect estimate), suficiente și necesare pentru implementarea proiectului (Costurile pe unitatea de resurse utilizate sunt realiste și justificate de către solicitant prin citarea unor surse independente și verificabile (statistici oficiale, prețuri standard etc.) sau prin rezultatele unei cercetări de piață efectuate de solicitant).

b. Bugetul este complet și corelat cu activitățile prevăzute, cu resursele materiale implicate în realizarea proiectului, adică: nu există mențiuni în secțiunile privind activitățile, resursele și rezultatele anticipate din cererea de finanțare care nu au acoperire într-un subcapitol bugetar /linie bugetară; de asemenea, nu există subcapitol bugetar / linie bugetară fără corespondență în secțiunile privind activitățile, resursele și rezultatele.

c. Cheltuielile au fost corect încadrate în categoria celor eligibile sau neeligibile, iar pragurile pentru anumite cheltuieli au fost respectate conform Ghidului solicitantului. Bugetul este corelat cu devizul general și devizele pe obiecte. Există corelare între buget și sursele de finanțare.

Lista de echipamente și/sau lucrări și/sau servicii cu încadrarea acestora pe secțiunea de cheltuieli eligibile /ne-eligibile (dacă este cazul), este corelată cu costurile cuprinse în cadrul liniilor bugetare. Toate elementele cuprinse în lista de lucrări/servicii/echipamente sunt clar identificate și detaliate. Achiziționarea lucrărilor/serviciilor/echipamentelor prevăzute în proiect este necesară și oportună, conform obiectivelor proiectului.

6. Capacitatea operațională a solicitantului și sustenabilitatea investiției (0/3)

- Solicitantul dovedește capacitatea de a asigura menținerea, întreținerea, funcționarea și exploatarea investiției după încheierea proiectului și încetarea finanțării nerambursabile, pe toată durata de valabilitate a contractului de finanțare și după expirarea valabilității acestuia și identifică toate aspectele aferente sustenabilității proiectului referitoare la sustenabilitatea instituțională (structura funcțională destinată managementului), operațională (planul de mentenanță cu lucrările specifice) și financiară. Solicitantul are o strategie clară pentru monitorizarea implementării proiectului, există o clară repartizare a sarcinilor în acest sens, proceduri și un calendar al activităților de monitorizare.

- Solicitantul identifică și detaliază posibilele riscuri în implementarea proiectului iar mecanismele de gestionare sunt clar definite și corespunzătoare. Obiectivele proiectului sunt clare și pot fi atinse în perspectiva realizării proiectului. Activitățile proiectului sunt clar identificate și detaliate și strâns corelate în cadrul calendarului de realizare, cu atribuțiile membrilor echipei de proiect și cu planificarea achizițiilor publice. Planificarea activităților (claritatea și fezabilitatea planului de acțiune al proiectului) este logică și fezabilă din perspectiva realizării acesteia. Rezultatele proiectului și indicatorii de realizare sunt corelați cu activitățile și țintele stabilite și sunt fezabile. Rezultatele sunt formulate în termeni cuantificabili, măsurabili și verificabili.

- Investiția este sustenabilă, proiecțiile veniturilor și cheltuielilor sunt realiste, fundamentate pe date corecte și surse verificabile.

7. Respectarea principiilor orizontale privind promovarea dezvoltării durabile, a egalității de șanse, de gen, nediscriminării și accesibilității persoanelor cu dizabilități (conformarea cu prevederile legale) (0/1)

- Solicitantul fundamentează și probează cu documente relevante respectarea condițiilor privind temele orizontale conform ghidului specific (se va nota în baza informațiilor incluse în cererea de finanțare, la secțiunea dedicată, precum și în anexele ei și în documentele relevante anexate și se va urmări care sunt măsurile de conformare ale solicitantului pentru respectarea condițiilor legale în vigoare privind masuri privind promovarea dezvoltării durabile; promovarea a egalității de șanse, de gen, nediscriminării și accesibilității persoanelor cu dizabilități; respectarea principiului DNSH ("Do no significant harm" - "A nu prejudicia în mod semnificativ").

8. Caracterul integrat al proiectului în ceea ce privesc măsurile de consolidare antiseismica a clădirii (0/1)

a. Măsurile de consolidare antiseismica sunt incluse în cererea de finanțare sau fac obiectul unor alte finanțări obținute/asigurate din alte surse sau vor face obiectul unei cereri de finanțare ce este/va fi depusă în cadrul PR SE 2021-2027, Acțiunea 2.2 Consolidarea clădirilor aflate în risc seismic.

b. Proiectul nu cuprinde măsuri de consolidare antiseismica și nici nu se asigură caracterul integrat prin finanțarea acestora din alte surse în corelare cu execuția lucrărilor de eficiență energetică.